

УДК 811.111: 81'42

**ДИСКУРС ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА : ІНАВГУРАЦІЙНИЙ
ДИСКУРС Д. ТРАМПА ВІД 20. 01. 17 Р.**

Подана стаття присвячена розгляду інавгураційного виступу Дональда Трампа від 20.01.17 р. як дискурсу харизматичного лідера.

Розуміючи, що кожна мовна особистість має унікальну тришарову структуру організації: прагматикон, лексикон та тезаурус [Караулов 1987], сучасне мовознавство фокусує свою увагу на розгляді особливостей мовної особистості. В цьому сенсі, дискурси політичних лідерів, політичної еліти є в центрі уваги лінгвістичних досліджень [Гуменюк 2015; Карасик 2002; Почепцов 2001].

Актуальність цієї роботи полягає в тому, що інавгураційний дискурс Д. Трампа буде розглянуто в ракурсі харизматичної особистості, де під "харизматичною особистістю розуміють особистість харизматичного лідера, який в період кризової (революційної) ситуації здійснює емоційне керівництво масами, основою якого є стан сильного піднесення. Джерела піднесеного стану політичного лідера - його жагуча переконаність у правильності дій, віра у свої ідеї, усвідомлення себе здатним на здійснення змін у масштабах своєї країни або ж світу, а також історичність, епохальність політичної ситуації, у якій бере участь сам політичний лідер " [Петлюрченко 2009 : 8 -9].

В цьому сенсі, постать Д. Тампа з'явилася на політичному олімпі США та світу саме за умов кризових ситуацій : світова фінансова криза, глобальні проблеми тероризму, активізація локальних війн, екологічні проблеми, внутрішні проблеми погіршення добробуту американців та інше. Іншими слова, поява постаті Д. Трампа у великому політикумі є історично зумовленою. Проте, не кожна особистість, яка народжена в кризову епоху, здатна вплинути на маси, повести за собою.

Безумовно, запорукою успіху Д. Трампа як лідера нації є його переконання у особистій здатності очолити маси для здійснення змін своєї країни та світу: *Together, we will determine the course of America and the world for many, many years to come.* Ця віра в себе, навіть, може мати месіанський характер [Павлюк 2007 : 127].

Проте, наявність кризової ситуації та віра в самого себе, в свої сили бути лідером нації, на нашу думку, є не достатніми для реалізації планів зі змін у своїй країні та світі. Для цього необхідна система заходів як стратегічного, так і тактичного характеру.

Як відомо, дискурс харизматичної особистості - це дискурс заклику, апелятивний дискурс, "який розглядається як пара-вербальний медіум, за допомогою якого харизматична особистість звертається до своїх прихильників, спонукаючи їх тим самим до зміни поведінки й / або мислення" [Петлюрченко 2009 : 9].

У своєму інавгураційному зверненні, де інавгураційна промова - це перше офіційне звернення голови держави до свого народу після його

обрання на цю посаду [Почепцов 2014 :195], Д. Трамп вдається до певних дій використання мовних засобів для досягнення ним прагматичних цілей. В цьому сенсі, інавгураційний дискурс Д. Трампа - це комунікація між владою і суспільством [Почепцов 2014 :191], де промовець уособлює в собі владу; це комунікація, "яка носить стратегічний характер в сенсі її планування" [Почепцов 2014: 195].

На нашу думку, інавгураційний дискурс Д. Тампа - це дискурс поєднання "минуле-теперішнє-майбутнє" у відношенні до його промовця. Так, з точки зору інформаційного складника інавгураційний дискурс Д. Трампа містить інформацію щодо минулого промовця - інформацію про його успіхи у передвиборчій кампанії; інформацію про теперішнє промовця - статут президента США; інформацію про майбутнє промовця і країни - інформацію про план стратегічного розвитку країни.

З точки зору прагматичного складника інавгураційний дискурс Д. Трампа призначений, по-перше, висловити подяку прихильникам за обрання його президентом США, по-друге, призначений вплинути на опонентів з метою або ж пом'якшення їхнього ставлення до нього як опонента, навіть, до рівня нейтральності, або ж з метою приєднання опонентів до табору його прихильників.

Для реалізації своїх прагматичних цілей Д. Трамп вибудовує певну стратегію і тактику поведінки. Слід зазначити, що харизматичний лідер має успіх у середовищі своїх прихильників і завжди орієнтується саме на цю аудиторію В той же час статут президента США змушує Д. Трампа орієнтуватися на більш широкий загал: від прихильників, нейтральної аудиторії до опонентів.

В своїй орієнтації на аудиторію своїх прихильників харизматичний лідер в своїх апелятивних виступах намагається "налаштувати себе та аудиторію на спільну емоційну хвилю, унаслідок чого виникає різкий сплеск емоцій у всіх учасників комунікації, який ще називають харизматичним екстазом" [Петлюрченко 2009 : 9].

Проте, статут президента США змушує Д. Трампа у своїх відношеннях з аудиторією бути більш стриманим. В цьому сенсі, його заклики можуть показатися його прихильникам більш прохолодними, не стільки емоційними, як це було у попередніх виступах.

Однак, у своїй інавгураційній промові Д. Трамп все ж таки в більшій мірі орієнтується на підтримку своїх прихильників. Саме тому, він вибудовує свій виступ як серію "хвилеподібних закликів протягом усього виступу, що формують дискурсивний апелятивний простір мовця" [Петлюрченко 2009 :10]. Ці заклики - це основні слогани його передвиборчої кампанії:

- *America will start winning again, winning like never before.*
- *From this day forward, it's going to be only America first, America first.*
- *We will follow two simple rules; buy American and hire American.*

- *When America is united, America is totally unstoppable.*
- *We will not fail. Our country will thrive and prosper again.*
- *January 20th, 2017 will be remembered as the day the people became the rulers of this nation again.*

Ці слогани добре відомі аудиторії прихильників Д. Трампа, вони легко пізнаються нею, так як ці слогани є продуктом передвиборчої реклами Д. Трампа, пізнання яких було доведено до автоматизму. В цьому сенсі, Д. Трампу достатньо проговорити лише частину слогана, як аудиторія здатна підхопити цю фразу і завершить її до кінця.

Слід додати, що слогани передвиборчої кампанії Д. Трампа є хвилеподібними піками піднесеного стану [Петлюрченко 2009 : 10-11] його інавгураційної промови, яке поступово зростає.

Наростання піднесення, як відомо, в промовах харизматичного лідера зростає від початку виступу до його завершення [Так само], що в інавгураційній промові Д. Трампа віднайшло відображення у серії апелятивних закликів, які слідуєть один за одним, які є, за своєю суттю, слоганами передвиборчої кампанії Д. Трампа, які добре відомі його прихильникам, і неодноразове повторювання яких спрацьовує як замовляння, як "пара-вербальний медіум" [Петлюрченко 2009 : 9]: *Together, we will make America strong again. We will make America wealthy again. We will make America proud again. We will make America safe again. And yes, together we will make America great again.*

Крім того, експресивність цих закликів зростає з огляду на те, що ці висловлювання є паралельними конструкціями, які мають тотожну структуру і елементи, які повторюються, що дозволяє сфокусувати увагу адресату на поданій інформації і більш емоційно вплинути на нього.

Таким чином, ця прикінцева частина інавгураційної промови Д. Трампа, яка складається з серії апелятивних закликів, є найвищою точкою його прагматичного впливу на аудиторію.

Для прихильників Д. Трампа ця серія закликів доводить їх до стану "харизматичного екстазму", коли "між лідером і народом перестають існувати суб'єктно-об'єктні відносини, лідер не відокремлює себе від народу, а народ асоціює себе з образом лідера й приписує йому якості, якими той володіє або повинен володіти" [Так само].

Для нейтральної аудиторії та опонентів прикінцева частина інавгураційної промови Д. Трампа є апеляцією до співпраці, є закликом до мирного існування задля щасливого майбутнього країни, Проте, для цієї частини аудиторії виступу Д. Трампа є не менш важливими слова, які передують цим закликам, а яких закладено ідею співробітництва: *1. So to all Americans in every city near and far, small and large, from mountain to mountain, from ocean to ocean, hear these words. You will never be ignored again. 2. We are one nation and their pain is our pain. Their dreams are our dreams. And their success will be our success. We share one heart, one home,*

and one glorious destiny. The oath of office I take today is an oath of allegiance to all Americans.

В проміжках від заклику до заклику, які хвилеподібно зростають до найвищої точки у прикінцевій частині інавгураційної промови Д. Трампа, промовець використовує значну кількість стилістичних засобів та прийомів, які здатні емоційно впливати на адресата, створити стан піднесення, стан "піднесення духу від чого-небудь, натхнення, захоплення" [Петлюрченко 2009 :102]. Це є перспективним напрямком подальшого розгляду особливостей інавгураційного дискурсу Д. Трампа.

З огляду на зазначене додамо, що для створення стану піднесення у своїх прихильників, Д. Трамп апелює до моральних цінностей: свобода, братерство, рівність і т. п. : 1. *We will seek friendship and goodwill with the nations of the world...* 2. *The bible tells us how good and pleasant it is when God's people live together in unity.*

Апелюючи до вищій людських цінностей, Д. Трамп як посилається на Біблію, так і наводить приклади народної мудрості: *It's time to remember that old wisdom our soldiers will never forget, that whether we are black or brown or white, we all bleed the same red blood of patriots.* Це сприяє досягненню ним своїх прагматичних цілей вплинути як на прихильників такого курсу розвитку країни, так і на його опонентів.

Підбиваючи підсумки матеріалу дослідження, хочемо додати, що інавгураційний дискурс Д. Трампа від 20.01.17 року має в собі ознаки як дискурсу харизматичного лідера, який апелює до своїх прихильників, доводячи їх до стану піднесення, стану "харизматичного екстазму", коли харизматичний лідер і народ ототожнюють себе як єдине ціле, так і ознаки маніпулятивного дискурсу, коли Д. Трамп апелює до своїх опонентів і нейтральної частини американської аудиторії, намагаючи їх перетягти до табору своїх прихильників або ж пом'якшити їхнє негативне ставлення до нього.

В цьому сенсі, ми бачимо перспективним розгляд маніпулятивного складника інавгураційної промови Д. Трампа, розгляд стилістичних засобів та прийомів, які сприяють створенню стану піднесення в інавгураційній промові Д. Трампа від 20.01.17.

Література

Гуменюк 2015 – Гуменюк Н. Г. Політичний дискурс Б. Обама : маніпулятивні технології (на матеріалі звернення до Генеральної Асамблеї ООН від 24.09.14) / Н. Г. Гуменюк // Наук. зап. Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя. Філологічні науки. – Кн. 1. – Ніжин, 2015. – С. 203 – 207; **Карасик 2002** – Карасик В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с.; **Караулов 1987**– Караулов Ю. Н. Русский язык и языковая личность / Ю. Н. Караулов. – Москва : Наука, 1987. – 264 с.; **Павлюк 2007** – Павлюк Л. С. Риторика, ідеологія, персуазивна комунікація / Л. С. Павлюк – Львів, ПАІС, 2007. –168 с.; **Петлюрченко 2009** – Петлюрченко Н. В. Харизма : мовна особистість і дискурс / Н. В. Петлюрченко – Одеса : Асторпринт,

2009. – 464 с.: **Почепцов 2001** – Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Г. Г. Почепцов – Киев : Ваклер, 2001. – 650 с.; **Почепцов 2014** – Почепцов Г.Г Від facebookу до гламуру. до Wikileaks: медіакомунікації : [монографія] / Г. Почепцов / - К. : Спадщина, 2014. – 464 с.

Гуменюк Н. Г. Дискурс харизматичного лідера : інавгураційний дискурс Д. Трампа від 20. 01. 17 р.

Статтю присвячено розгляду інавгураційного дискурсу Д. Трампа від 20.01.17 р. як дискурсу харизматичного лідера. Наголошено, дискурс харизматичного лідера - це апелятивний дискурс, який складається з серії хвилеподібних закликів, які є, водночас, слоганами передвиборчої кампанії Д. Трампа, які легко пізнаються прихильниками президента та здатні створити стан піднесення у комунікантів, який наближається до форм пара-вербального медіуму, до форм харизматичного екстазму, коли харизматичний лідер та аудиторія ототожнюють самих себе як одне ціле.

Ключові слова: інавгураційний дискурс, харизматична особистість, стан піднесення, харизматичний екстазм, слоган.

Гуменюк Н. Г. Дискурс харизматического лидера : инавгурационный дискурс Д. Трампа от 20. 01. 17 г.

Статья посвящена рассмотрению инавгурационного дискурса Д. Трампа от 20. 01. 17 г. как дискурса харизматического лидера. Отмечено, что дискурс харизматического лидера - это апелятивный дискурс, который представляет собой серию волнообразных призывов, которые одновременно являются слоганами предвыборной кампании Д. Трампа, которые легко узнаваемы сторонниками президента и способны создавать состояние повышенного духа у коммуникантов, которое приближается по форме к пара-вербальному медиуму, к форме харизматического экстазма, когда харизматический лидер и аудитория отождествляют себя как единое целое.

Ключевые слова: инавгурационный дискурс, харизматическая личность, состояние повышенного духа, харизматический экстазм, слоган.

Humeniuk N. H. The charismatic leader discourse : Donald Trump's Inauguration discourse, 01.20.17.

This article is devoted to the problem of Donald Trump's Inauguration speech, 01.20.17, as the discourse of the charismatic leader. The charismatic leader discourse is known to be the appeal discourse which contains the series of appeals in the form of wave, which are simultaneously the slogans of the D.Trump election campaign, which are easily recognised by the president supporters and are able to create the state of exaltation among the communicators. This state of exaltation among the communicators is similar to the para-verbal medium, to the form of charismatic ekstazm, when the charismatic leader and his audience identify themselves as a single unit.

Key words: inauguration discourse. charismatic personality. exaltation, charismatic ekstazm, slogan.